

Abonamentele

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., $\frac{1}{4}$ an 2 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună
mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., $\frac{1}{4}$ an 3 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

$\frac{1}{4}$ an 10 fr., $\frac{1}{2}$ an 20 fr., 1 an 40 fr.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

Insertiunile

Un șir garmond prima dată 7 cr.,
a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.,
și timbru de 30 cr.

Redacțiunea și Administrațiunea:
Sibiu, strada Căminului Nr. 3.

Se prenumără și la poste și librării.

Un număr costă 5 cr.

Epistole nefrancate nu se primesc.
Manuscrise nu se înapoiază.

Sibiu, 17 Martie st. v.

Un nou Tisza-Eszlar în perspectivă.

Aceasta nu este o invenție diaristică. A interelat un deputat Sâmbăta în casa deputaților într-o astfel de afacere și interpelațiunea este transpusă ministrului de justiție.

De astădată nu este vorba de șacteri cu cuțite lungi, nici de sânge improprietat și prins în vase nu scim pentru-ce, cum se vorbea și scria în rîndul trecut. Este vorba numai de o fată de șeptespredece ani, prinsă în drumul țerii de doi oameni, legată fedeleș, și de așa încât îi fu luată putința de a vedea, vorbi și striga, aședată apoi într-o ladă largă de marfă, care se afla într'un car și dusă, fără să se știe că unde, și în fine maltrată în mod impudic și barbar.

Precum vedem în cazul acesta s'ar trata numai de un nou cas criminal, care, deși n'are ilustrațiunea unei superstițiuni religioase, după-cum se pretindea la cazul precedent, este tot așa de oribil. Întemplantarea, că nu s'a sfârșit și mai tragic cazul din urmă, nu detrage nimica din oribilitatea lui, cine stă bun, că virgina din cestiune nu ar fi fost lăpedată și ea undeva în undele unui fluviu, după-ce neoamenii și-ar fi împlinit toate dorințele.

Casul acesta, după-cum a fost expus în parlament, revărsă cu toate aceste o lumină asupra motivului acestor fel de casuri.

Este scârboșul motivul, care transpiră din afacere, însă el pare a nu fi de natură religioasă.

Nu se știe încă, dacă făptuitorii în cazul din urmă au fost Ovrei, după-cum se susține. Dar' și dacă au fost, se vede că motivul faptei, după-cum e cunoscută până acum, n'a fost religios, nu nici barremi o superstițiune religioasă. Motivul, așa se înfățișează lucrul în stadiul cunoscut până acum, ca-și-când ar fi purcedând din un sensualism de cele mai ordinare, care însă mărește criminalitatea cu atât mai mult.

Încă nu putem ști, dacă și în cazul din urmă se va încinge un proces lung cu investigațiuni și cu pledoare, care să atragă atențiunea generală. Dar' de se va încinge ori de nu se va încinge, de va rezulta din investigațiune ceva sau de nu va rezulta, rămâne un lucru, care trebuie să umplă de mahnire pe fiecare cetățean din Ungaria, fie de ori-ce naționalitate și de ori-ce stare socială.

Eată lucrul.

Interpelantul a ținut în expunerea și motivarea interpelațiunii sale, că acest cas oribil a avut loc pe la finele lui Maiu din anul trecut.

După noi în împregiurarea aceasta zace pondul afacerii.

Se descopere o faptă atât de oribilă pe la finele lui Maiu în anul trecut și nici poliția, necum justiția, precum se vede, n'a făcut nimica până acum pe la începutul lui Aprilie anul curent.

Ba da, a făcut.

Căci tot dela interpelant aflăm, că s'ar fi făcut întrebare la procuratura supremă din Budapesta, dacă e permis, dacă se poate face investigațiune în afacere, fiindcă se tratează de doi criminali ovrei? și de acolo nu scim, dacă a venit sau n'a venit răspunsul și în ce consistă răspunsul.

Dacă cumva așa s'a urmat cum țină interpelantul, apoi aceasta ar fi curată comedie, ar fi cu atât mai rău.

Noi nu punem cestiunea pe terenul, că dacă e Jidov criminalul nu are să i-se întemple nimica, fără de scirea procurorului suprem din Budapesta.

Noi ținem simplu, că ce are să fie, în urma urmelor, de capetele bieților cetățeni unguresci, dacă criminali, nu glumă, Ovrei Neovrei, pot un an de zile să se preumbe în țeară, pe picior liber, fără să i se întrebe cineva baremi, că sănătoși sunt?

Și cazul a avut loc între Maghiari, care, ori-și-când, după avântul ce-l arată în alte părți, cu alte ocazii, pare că și

pietritele să le prefacă în Maghiari, și în afacerea aceasta păstrează o tăcere atât de adâncă, ca și când s'ar fi întemplantat o nimica toată.

Ce mai Rhodus frumos pentru vitejia „patriotică” și „națională” a „eroilor” dela „Kolozsvar”. Un teren mai potrivit de a-și arăta valoarea politică, ba să mai cauți, ba și să mai aștepti. Dar' nu numai pentru vitejia celor dela „Kolozsvar”, ci dela presa întreagă maghiară, care vede agitatori în toți Români, Sârbii, Sașii, etc., dar' nu și între Maghiarii cei noi și de oportunitate, terenul e de minune pentru a demonstra odată cu vitejia.

Pașă unguresc și pașă turcesc.

I.

Prigonirea scoalei române în Transilvania.

Primum din părțile Năseudului următoarea scrisoare:

Când a pășit prima oară Ilustritatea Sa baronul Bánffy ca comite suprem al comitatului Bistrița-Năsăud, recomandarea i-a fost: că a venit cu gândul să introducă spiritul patriotic în poporațiunea din acest comitat.

Ce mai ironie!

Oare grănițerii din fostul al II-lea regiment confinar român, nu conduși de spiritul patriotic pentru patrie și Tron au sângerat pe câmpurile Europei?

Însă dl fșspan înțelege „spiritul patriotic” după definirea lui de șiovinismul maghiar, dominant astăzi. Consecuent promisiunilor făcute la inaugurarea lui s'a pus pe lucru.

A concentrat la sine toată administrațiunea acestui comitat.

A pus sub curatelă fondurile năseudene și venitele comunale dela păduri, pe care le administrează singur după bunul seu plac, investindu-se spre acest scop cu putere nețermurită.

Tot ce-l gena, erau scoalele confesionale. Și asupra acestora trebuia să-și întoarcă atențiunea.

Îi lipsia omul, cu care să poată face operațiunile.

Fostul inspector de scoale Szeremlei, poate că nu avea poftă de a împlini toate pretensiunile Ilustrității Sale față cu scoalele confesionale. A mijlocit deci transferarea lui de aici înlocuirea prin Ovreur Dr. Havas, om după chipul și asemănarea șefului seu.

Omul dorit îl avea; acum s'a pus pe lucru.

Prima îngrijire a fost, ca mai în toate comunele din fostul district al Năsăudului, unde numai va fi cu puțință, să înființeze scoale comunale.

În primul plan s'au ales comunele: Ilva-mare, Măgura, Maier, Nepos, Ilva-mică, Salva, Teleiu, Borgo-Tiha etc.

Mai în toate comunele aceste se aflau scoalele confesionale în stare bună, provădute cu 2—3 învățători.

Cum au procedat la înființarea și susținerea scolii comunale în celelalte comune? — mai bine vor fi știind respectivele senat școl. confes.

Bine ar fi, dacă l-ar descrie, am avea un tablou mai complet.

Eu mă voiu mărgini la comuna Ilva-mare, arătând modul, cum au procedat:

a) față cu înființarea scoalei comunale.

Ilva-mare e numărată între comunele mari din acest comitat și are peste 2500 locuitori.

Între acestia se află vre o 7 familii de Jidovi, una de Sas, două de Maghiari. Restul sunt toți Români gr-cat.

Pentru instruirea băieților de școală, senatul scoalei gr-cat. a susținut două scoale și anume: una în sat cu 2 învățători și una pe așa numita „luncă” cu 1 învățător.

Mijloacele, de cari a dispus școala, au fost:

1. Din fondul scolastic cam 340 fl.
2. Din 5%, arunc după darea directă 200—300 fl.
3. Ajutor din lada comună în anul trecut de 500 fl.

Edificiul scoalei din sat e de peatră cu 2 sale mari și un cabinet pentru învățători; a scoalei de pe „luncă” e de lemn, însă asemenea mare și spațioasă.

Cu toate aceste stăpânitorii noștri dela comitat, au aflat de lipsă a înființa și o școală comună.

Să vedem pentru cine și cu ce scop?

Pentru poporațiunea gr-cat.?

Nu; căci aceeași are scoalele sale de ajuns.

Pentru 3—4 băieți de Jidov?

Acia cercetează școala noastră.

Pentru două familii de Maghiari și una de Sas?

Acele nu au nici un copil.

Cu ce scop dar'?

Adevăratul scop este de o parte: propagarea pe astă cale a spiritului „patriotic”, ear' de altă parte calcirea poporului. După-ce mai plătesce această comună la personalul silvanal aproape 2000 fl. la an, de ce să nu mai plă-

Foia „Tribunei”.

Francisco Petrarca.

— Din italiană, după Costero. —

(Urmare.)

Trăia pe acel timp nu anume Cino da Pistoia, care nu era mai puțin versat în drept ca în poezie. Nu trech mult și Petrarca se face cunoscut cu erudițiunea acestuia, precum și cu științele lui, pe cari le profesa cu atâta faimă. Fructele cunoștinței legate cu Cino fură, că Petrarca se înamora grozav de poezie, spre care se simția inclinat dela natură. Liber deci de și-canele părintelui seu, se dedică cu totul studiului poeziei.

După Tiraboschi e probabil, că Petrarca se afla încă tot în Bologna, când primi scirea despre moartea tatălui seu la an. 1324. Nu se rețină deci de a nu pleca spre Avignon, cu atât mai virtos, că știa și pe muma sa greu bolnavă.

Zadarnice fură mângăierile și purtarea de grije a fiului seu, zadarnice ori-ce încercări și ajutoare medicale, căci Elotta nu întârziă a urma pe soțul ei în mormânt, în etate numai de 38 ani.

Rămăs singur și condus de instinctul propriei sale nature, Petrarca părăsește cărțile de lege încă în etatea de 20 ani, și începe cu o lăcomie nespăsată a resfoi cărțile ce-i veniau la mână atât ale literaturii romane, cât și ale celei provinciale. Numele seu deja nu mai era obscur, căci în Bologna cu deosebire aflase modul de a

se face cunoscut publicului prin talentul și știința sa. Vocea culturii sale a aflat resunet nu atât prin gura magistrilor sei, cât mai mult prin a conșoților de studiu.

Din întemplantare la renumita universitate din Bologna contractase Petrarca prietinie cu un anumit Giacomo Colonna, fiul celui Stefan, care se bucura de atâta autoritate în Roma, fie pentru averile sale, cât mai virtos pentru poziția mai importantă, că susținea Roma contra casei rivale a Orsinilor.

Într-o zi Petrarca, mergând pe străzile Avignonului, convine cu acel Giacomo, care îi fusese coleg în Bologna. Această întâlnire fu pentru el o adevărată providență, fiindcă mijloacele de susținere îi erau foarte modeste, având prelungă el și pe un frate mai mic; Petrarca deci își da toată silința, ca prin vre-un mod oarecare să intre în relațiuni de amicitie cu oameni de o condițiune mai favorabilă și totodată să câștige folosul amicitiei lui Giacomo Colonna.

Se țină că în acest interval de timp ar fi vădut pentru prima dată pe madona Laura în biserica St. Chiara în Avignon cu ocaziunea sărbătorii din 6 Aprilie 1327 și astfel vădându-o, se înamorează de ea, care amor dă naștere „Sonetelor” și „Canțonetelor”.

Mult s'a discutat cu privire la „Laura” cântată de Petrarca, precum s'a discutat foarte mult cu privire la „Beatrice” a lui Dante Alighieri, că oare fost-a Laura o femeie în adevăr viețuitoare și respirătoare sau un simbol numai ori o simplă invențiune a imaginațiunii? și dacă a fost în-

tr'adevăr o ființă viețuitoare, fost-a ea fiica proprie a lui Andiberto di Noves, sau o altă femeie, al cărei nume voește să rămână secret din cauza rușinii?

După Zandrini și alții femeia cântată de Petrarca a fost cu totul imaginară.

Mai înainte de toate însă e de trebuință a spune, că opiniunile sunt varii, chiar și ale celor, cari o cred realitate. Vellutello, Iacopo Filippo Tomasini și alții cred, că Laura ar fi fost fiica lui Arigo di Chiabari signorului de Cabriare. Abatele de Sade voește din contră a proba, că a fost fiica lui Andiberto di Nove, care a dat-o în căsătorie unui anumit Ugo de Sade.

Profesorul Salvatore Betti, în fine, e de părere, că Laura ar aparține familiei lui Baux Adhemar di Cavaillon, precum și că s'ar fi născut de cătră Signorul de Valchiusa și de o damă a casei de Orange, și că n'a fost măritată.

Settembrini și cu el Cesare Cantù, bărbați de cea mai mare valoare, fie pentru cunoștințele lor vaste, fie pentru spiritul lor critic, nu sunt îndestul de lămuriri în privința aceasta. Cel din urmă țină într-o notă aceste cuvinte precise: „Non e ben dimostrato, che il De Sade trovasse il vero intorno a questa Laura”: nu e bine demonstrat, că De Sade ar fi aflat adevărul despre această Laura.

Acum dacă bărbați de o așa mare valoare și ingeniui, de un studiu atât de profund și cu cunoștințe atât de vaste, n'au putut aduce argumente destul de tari, nici nu s'au putut înșiși convinge despre existența Laurei, sîntem siliți a

mărturisii, că cu tot dreptul se dubitează existența ei. La această dubitare ne aduce însăși considerarea vieții sociale, ce se țină că ar fi avut-o Laura, precum și urmărirea vieții poetului, precum și considerarea mai de aproape a „Canțonetelor” lui Petrarca.

Mulți se alătură la părerea lui Betti, că Laura a fost măritată, că a avut mai mulți copii. *) Ginguene **) adaugă, că bărbatul ei era foarte gelos.

Dar' cum ar fi putut Petrarca să poarte în sinul seu un amor așa de curat pentru o femeie legată de alt om? Și chiar dacă s'ar fi înamorat, cum ar fi putut să cânte amorul ei și frumseța ei așa de ostentativ, fiindcă ar fi trebuit să cugete la urmări?!

Considerând chiar onestitatea lui Petrarca, nu ne lasă a presupune, ca el să forțeze așa ținând pe acea femeie a rumpe cele mai sfinte legături conjugale și astfel să devină perfid?!

Mai departe însăși tenoarea vieții lui Petrarca e un argument, care ne îndrumăază a crede, că Laura a fost o curată invențiune a poetului. Un om în adevăr înamorat nu află nimic mai scump și mai frumos decât a fi în apropierea obiectului visurilor, cugetelor și afecțiunilor sale. Și dacă din oare-care motiv nu poate vorbi cu iubita inimii sale, e totuși îndestulit să o vadă cel puțin odată pe zi, să poată schimba cu dînsa un cuvânt sau semn pe furis, dar' simțit. Apoi cât e despre Petrarca, scim

*) St. della litt. ital.

**) Hist. della litt. ital.

tească vre-o 1000—2000 și pentru scoala comunală?

Înființarea acestei scoale au decretat-o în toamna anului 1885.

Și aceasta în contra legii din art. XXXVIII, care în §-ii 15, 23 și 44 enumără motivele, pentru cari se se înființeze scoalele comunale.

Înzadar s'a opus comitetul comunal arătând, că înființarea ei nu o află necesară, ci din contră numai spre îngreunarea comunei.

Nimic nu a folosit.

Au venit ordinațiuni preste ordinațiuni, unele mai blânde, altele mai aspre, ear' altele de tot vehemente, amenințând pe primari și notari cu înlăturarea din oficiu, dacă nu vor stărui pentru înființarea scolii.

Au poruncit reprezentanței comunale să aleagă din sinul seu pe senatul scoalei comunale.

Nu s'a ales.

Au numit ei dela comitat pe unii din reprezentanți, membri în senatul scolii comunale. N'a primit nici unul.

În urmă a numit de curator pentru numita școală pe dl pretor al Rodnei: Ioan Issip.

Ear' pe notarul din Ilva-mare dl P. Lupșaiu, pentru-că n'a putut să le facă treburile, după-cum au poftit, l-au destituit din oficiu.

Astfel prin călcarea legii s'a înființat școala comunală, după-ce s'a pierdut un an de zile în pertractări. Le trebuiau acum:

b) mijloace din ce se o susțină.

S'au apucat, și prin călcarea din nou a legii au subtras venitele dela școala confesională.

Prin violarea §§-ilor 36 și 44 ai legii scol. din 1868 cu ordinațiunea din 5 Maiu 1886 Nr. 928, comisiunea comitatensă administrativă din Bistrița, a dispus, ca 5% incassată de senatul scol. confes. dela credincioșii sei pe seama scoalei lor, să se incasseze de aici înainte în favorul scolei comunale.

Dar' nu numai atâta.

Au dispus ca și cei incassati în anii precedenți, senatul scol. confes. să-i replătească în lada comunală.

Aceasta însemnează a se respecta legea!

În contra acestei ordinațiuni senatul scol. confes. a recurs pe calea superiorităților confesionale. Până acum nici un rezultat. Destul, că cele 5% se incassează pentru școala comunală.

Preste cei din trecut tăcea istoria.

Cu toate aceste poporul credincios n'a desperat, ci de bună voie a contribuit câte 1 fl. fiecare cap de familie pentru școala noastră.

Dar' atâta n'a fost de ajuns.

Congregațiunea din toamna trecută a șters din preliminarul comunei ajutorul de 500 fl., ce-l da scolii confes., călcându-se prin aceasta §-ul 25 al sus-amintitei legi.

Prin aceasta s'a dat lovitura de moarte scoalei confesionale; încât pre lungă toată bunăvoința poporului și zelul conducătorilor lui, e teamă că pe viitor nu vom pute susține decât o școală cu unul, mult doi învățători.

Dar' să mergem mai departe și să vedem procedura lor

c) față cu învățătorii confesiunii.

Senatul confes. în lipsa de învățători calificați a aplicat provisorice pentru anul curent de învățători doi învățăcei absolvenți de preparandia diecesană din Gherla, și anume: pe dl

că tot timpul l'a petrecut în călătorii și când se întorcea, petrecea foarte bucurios în Valchiusa. Așa călători cu Giacomo Colonna, devenit episcopul de Lombez, unde-și petrecu între amicii sei Lelio și Luigi născut pe țărmurii Renului, astăzi Boile-Duc. După un an vine ear' la Avignon spre a depune omagiile sale cardinalului Giovanni Colonna, care-l dă cuartir în palatul seu și-l face cunoscut mai multor amici ai sei. Aici Petrarca își împarte timpul în studiarea clasicii, care erau adevăratul seu amor. În 1333 pleacă dela Avignon și merge în Francia, umblă prin Flandria, Colonia și pădurea Ardene și Lion, ear' după o absență de 8 luni se întoarce earăși la Avignon. Aici nemai aflând pe mecenatele seu Giacomo se retrage în Valchiusa, decopiează codici, studiază elascii Latului și în oarele libere umblă fantasând la sonete și canțonete.

Preste tot, călătoririle lui Petrarca sunt copioase și de un scurt interval una de alta.

Petrarca petrecea deci acuși în Avignon, acuși în Valchiusa. Mai mult decât amorul seu două lucruri îl preocupau: studiul clasicii greci și latini, și ambițiunea.

Într-o zi a anului 1337 i-se născu un fiu cu numele Giovanni, pe care Petrarca îl iubia cu toată frăgețimea și care mai în urmă i-a causat nu puțină plăcere. După Giovanni, adevă la 1343, i-s'a născut și o fiică, pe care la timpul seu o dete de soție unui anumit Francisc Brossano. (Va urma.)

Ilariu Galeș, învățător-adjunct la școala din sat și pe dl Gr. Drăgan, învățător la școala de pe „luncă“.

Inspectorul de școale însă mereu i-a persecutat. Așa prin ordinațiunea comisiunii adm. din 16/9 1886 Nr. 2239 se impune senatului confes. amovarea d-lui Ilariu Galeș, la din contră îl vor scoate din oficiu pe calea administrativă.

Noi basându-ne pe §-ul 13 din 1876 și pe regulamentul diecesan, ne-am plâns la episcopie. Fără de rezultat.

Am primit alte două ordinațiuni ddto 21 Februarie a. c. Nr. 265 și Nr. 287 ex 1887, întărite cu decisiul ministerial ddto 18/1 a. c. Nr. 51.388/1886.

În aceste se impune senatului, ca în termen de 15 zile să amoveze din oficiu pe învățătorul-adjunct dl Ilariu Galeș și pe învățătorul Gr. Drăgan, ear' în locul lor să pună învățători calificați.

E de însemnat, că despre cel dintâiu s'a exprimat inspectorul Dr. Havas, ca să competeze pentru școala comunală, că se va aplica acolo!

Poftim logică!

Senatul a hotărât a scrie concurs pe calea circularilor episcopesci, ear' până atunci, pe baza §-ului 139 din 1868, să se susțină respectivii învățători în oficiu.

d) alte neîndreptățiri.

Cupa neîndreptăților nu s'a umplut cu atâta. Acum urmează partea în adevăr scandalosă. Școală aveau, mijloace erau. Le lipsa învățătorul, edificiul de școală și mobilierul.

Învățătorul l-au aflat în persoana domnului B. Baci.

Școala au dispus să fie în localitatea cancelariei comunale. Mobilierul l'a făcut dl curator în alte comune. Ear' comuna noastră a plătit omenesce.

Învățătorul s'a prezentat în comună cam pe la finea lui Octomvrie a. tr.

De atunci și până la Crăciun a stat ca un călugăr singur în școală, fluierând și trăgând câte o țigareță de urit.

Elevi n'a avut nici unul.

Mai târziu s'a aflat un tată, firesce nu din frunții comunei, ci din pleiada acelora, cari nu beau bucurios apă, care, fie că doară i-s'a părut prea aspră disciplina din școala noastră pentru copilul lui, fie că a socotit, că în acea școală va deveni băiatul seu filosof în câteva luni, fie din alte motive, destul că l'a înscris la școala cea nouă, la școala comunală.

De atunci și până mai acum, învățătorul s'a delectat în unicul seu învățacel.

Am dis, că până mai acum, căci băiatul urindu-se de monotonie, a fugit ear' la școala noastră, unde ascultă ca benevol prelegerile.

Învățătorul la porunca mai marilor sei, își trage salariul de 400 fl. regulat în rate lunare din cassa comunală, și-și face raportul săptămânal, care, firesc lucru, nu e prea îmbucurător pentru stăpânii sei.

Aceasta totuși e prea mult dela Valachii acei prosti! — își cugetară stăpânitorii zilei. Vor da porunci aspre curatorului, curatorului, respective fșzolgăbirul va da primăriei, ca să împoporeze școala cu băieți, că de nu, nu le va sta capul unde le stă.

S'a pornit droaia de ordinațiuni și porunci aspre. Înzadar! În școala comunală tot numai unicul discipul.

În sfârșit tot trebuie ceva făcut.

Ese dl protojude în comună; cere registrele preste băieți dela școalele confes., și ce află?

Unii băieți sunt dispensați pentru morbi, cu atestat medical. Alții din lipsa totală a sărăciei, neavând haine, în timpul geros al iernei, nu au cercetat școala. Ear' alții, grasând în comună aceste multe morbiuri între băieți, au absentat câte 2—3 săptămâni, cari după însănătoșare ear' au cercetat școala noastră.

Ce face dl protojude?

Pe acestia pe toți i-a înscris la școala comunală. Atestatele medicale le-a luat la sine. Apoi a dat ordin primăriei, ca, fără milă și considerare, pe părinții tuturor acestor băieți, dacă nu-i vor trimite la școala comunală, — să-i pedepsească.

Dar' nu numai atâta, ci și pe acei părinți, ai căror copii au rămas înscrisi la școala noastră confes., dacă se va întâmpla și vor absenta vre-o zi sau două, primăria să-i pedepsească, ear' pedepsele să meargă, nu în fondul scoalei respective, ci în al celei comunale.

Și acum adevărată tragi-comedie! Mai în toată ziua sunt trași bieții părinți ai acestor copii înscrisi fără de voie, ba în contra consimțământului lor, la școala comunală, înaintea judecătoriei comunale, unde li se dictează pedeapsa. Înzadar se scusă cu atestatele medicale. Acele n'au valoare înaintea dlui curator și inspector scolar. Înzadar produc testimonii de frecventare preste

copiii lor dela senatul scol. confes. Nimic nu le folosese.

Trebuie să se pedepsească sau să între în școala comunală. Astfel umblă bieții părinți lamentându-se, la senatul scol. confes. și nu-i poate ajuta, la primărie și nu-i scutesce.

În contra acestor nelegiuiri, demne de popoarele seltatice, senatul gr.-cat. s'a plâns la Episcopie și a înaintat recurs și la comisiunea administrativă din Bistrița în numele acestor nefericiți părinți pedeșiți fără de vină.

Resultatul îl vom vedea!

Aceste toate, on. public cetitor, nu sânt ilusiuni, visuri sau fantasii, ci fapte reale, sâvârșite nu la Turci, nu la Zuluși din Africa, ci în Europa cea cultă, în Ungaria cea liberală, la sfârșitul veacului luminelor.

Noi însă ne mângâiem cu ȋicala strămoșilor nostri: „Dabit Deus huiusquoque finem.“

Ce se ține de alte comune, unde s'a introdus școala comunală, n'am informațiuni exacte cum le merge. De sigur că tot cam așa.

Una am auzit, că în comuna vecină Măgura are școala comunală cam până în 10 elevi, pe care însă învățătorul în tot timpul de prelegere îi ocupă cu fabricarea și frecarea botelor de alun (veđi Doamne propune industria de casă!), pe care le vinde domnia-lui în profitul propriu.

Deocamdată atâta!

Honoriu.

II.

Prigonirea școalei române în Macedonia.

„Telegraphul“ din Bucuresci primesce din Bitolia următoarea scrisoare:

Prin precedentă mea scrisoare din 27 Ianuarie,*) am promis a ține pe cetitorii stimabilului d-voastre ȋiar în curentul afacerii relativ la școala comunală din orașelul românesc Moloviște, care era încă pendentă înaintea autorității locale. Cu plăcere și bucurie vin ađi a vă comunica resultatul luptei angajate de străinismul cutropitor în contra locuitorilor români, care-și revindică și apără pe căi legale dreptul lor imprescriptibil asupra localului școalei comunale usurpat de secolii de cătră otrăvitorul fanariotism.

Precum am spus în precedentă-mi scrisoare, afacerea aceasta a fost adusă înaintea consiliului administrativ (Idare Mejlis), al cărui guvern general este președinte, de cătră arhierul fanariot, care de drept este membru al acestui consiliu, și care dăduse un *tacir* (notă), în contra celor mai de frunte locuitori ai sus ȋisului orașel românesc, acuzându-i de violatori ai privilegiilor sale acordate de toți Sultanii. Între cei mai înfocați și aprigi apărători ai limbei române dintre locuitorii orașelului Moloviște, cei cari s'au distins prin stăruința și pria suferințele lor, sânt d-nii Demetriu Meța, Iancu Vela, Alexiu Tovar, Costa Nărti, Unciu Nestor, Unciu Nanu, Nicolae Romu, Spiru Rușciu, Nicolae Ciomu, Nase Papce, Costa Guleo, Guchiu Save, Hristo B. Paligora, Ioan Paligora, Doca Barju, Marcu Peca, Spiru Percea, Hagi Nicola Dușia, Vasili Mufa și Tașcu Popa.

Primarul cu consilierii orașelului Moloviște, ajutați și de sus-ȋiși înfocați patrioți, se adresară în numele comunei la tribunalul civil din acest oraș, cerend a li-se recunoască în mod autentic și a se garanta comunei dreptul de proprietate incomutabilă, ce are asupra localului școalei comunale autorizându-se de cătră tribunal învățământul limbii locale și oficiale (limbii turcesci) în școala comunală în contra ampiețării a patru locuitori, cari prevalându-se de faptul, că până acum localul școalei comunale n'a servit decât pentru învățarea limbii grecesci, și n'a fost ocupat decât de cătră profesori de limba greacă, pretextând, că în școala comunală nu poate fi învățată decât limba greacă exclusiv și că nu trebuie să se ocupată decât de profesorii și de elevii, cari se oferă și se obligă a învăța limba aceasta, menținându-se astfel *statu quo*, după care s'a baricadat arhierul fanariot ȋicend, că prin schimbarea *statului quo* în ceea ce privește bisericele și școalele creștinilor ortodoxi supuși Sultanului, s'ar atinge privilegiile sale și ale patriarchiei.

Comuna Moloviște reprezentată în persoana morală a mandatarilor sei legali, a primarului și consilierilor, a orinduit și un procurator, care se pledeze și se susțină drepturile ei înaintea tribunalului civil din acest oraș, care sesizându-se de cestiunea aceasta de drept civil, trebuia să dea o hotărâre.

Așa dar' partea adversă sau partea compusă numai de trei locuitori, instrumente ale arhierului și consulului grec, dela care unul, și anume Balimace chiorul, primesce o subvenție mensuală de două lire turcesci, ear' ca altul, anume Pascu Mandi două și jumătate, să susțină cauza grecească la Moloviște, unde nu există

*) Veđi „Tribuna“ Nr. 40 dela 20 Februarie st. v. a. c.

nici un Grec de origine; neînfățișându-se la a treia citație, tribunalul era să judece în lipsă. Și nu putea fi nici o îndoială, că hotărârea nu putea să fie în favoarea celor trei vânduți consulului și arhierului grec, deoarece-ce nici odată nu se poate pronunța nici tribunalul turcesc în contra drepului imprescriptibil al cetățenilor, de a dispune de localul școalei comunale, spre a învăța copiii lor limba oficială a statului, și în favoarea partidului grecesc de sus-ȋiși trei locuitori, recunoscându-le prin decisiunea tribunalului un drept, pe care nu-l au, acela de a nu se permite decât exclusiv învățarea limbii grecesci în localul școalei comunale, obligând pe locuitori a clădi un alt local, în care să se poată învăța limba română cu limba turcă, după-cum pretinde arhierul cu consulul grec și partisanii lor.

Archierul cu sateliții sei vȋdend, că așa precum fusese pusă cestiunea înaintea tribunalului civil era să se dea o lovitură de moarte fanariotismului, deoarece-ce hotărârea tribunalului civil, care singur este competent în asemenea cestiuni de drept spre a interpreta legea, nu poate fi decât în favoarea principiului libertății învățământului și a dreptului de proprietate, au obținut dela guvernorul prin mijloace și sacrificii, pe cari mă abțin de a le califica, ca afacerea aceasta să fie adusă înaintea consiliului administrativ (Mejlis Idaré), astfel încât prejudicându-se acolo și deslegându-se cestiunea, acțiunea tribunalului civil să fie influențată, împedecată ori paralizată printr-o decisiune prealabilă, dată în privința aceleiași cestiuni de cătră consiliul administrativ.

Dar' fiindcă locuitorii erau decisi a-și apără drepturile lor până la extremitate, ei nu încetau a stărui prin avocatul lor pre lungă tribunalul civil, ca să dea o hotărâre și fiindcă tribunalul nu mai putea găsi pretexte, ca să amâne mai mult judecarea procesului, pentru-că avocatul a declarat, că se va adresa prin telegraf la ministerul de justiție din Constantinopol, plângându-se de trăgăniirile ce se fac din cauza că consiliul administrativ și-a arogat competența de a judeca un proces, care prin toate formalitățile cerute de lege a fost adus înaintea tribunalului civil, care a fost sesizat și a procedat la judecarea lui până a numi chiar din oficiu procurator, care trebuie să apere partea adversă absentă, și numai din cauza consiliului administrativ, pune procesul la dosar și nu dă nici o hotărâre. Guvernorul general a fost silit să facă *volte face*, schimbându-se pe neașteptate și trecend dela o extremitate la alta, adevă de unde a fost cu corp și cu suflet pentru arhieru și pentru cauza greacă până în gradul de a-i da șese gendarmi, cu cari se duse la Moloviște, și a dat afară din școala română de fete băncile și catedra cu celalalt mobilier al școalei, acum se declară pentru școala română și recunoasce dreptul locuitorilor, de a dispune de localul școalei comunale ca să învețe ori-ce limbă voese pe copiii lor și să aibă profesori, la cari au încredere, și fiindcă imensa majoritate voese să învețe limba română, în localul școalei comunale, compus de două etage, care nu comunică unul cu altul, să fie instalate școalele române de ambele sexe; și să ȋee cu chirie o casă particulară, în care să se instaleze școala greacă, care nu este frecuentată decât de 15 copii, pe cât timp cea română numără 130 elevi.

S'a încheiat un proces-verbal de cătră Mejlisul Idaré în sensul acesta și s'a hotărât, ca deslegarea aceasta dată de Pașa cu consiliul administrativ, să meargă o comisiune numită tot din partea Mejlisului Idaré în fața localui, ca să o execute și să-i dea forma legală în ochii tuturor locuitorilor așa, ca să nu se mai încerce cineva a contraveni și a schimba hotărârea dată de cătră Idaré-Mejlis.

Așa dar' luna trecută, la 28 Februarie inusuși adjutantul guvernului general a fost însărcinat să meargă la Moloviște, ca să execute hotărârea consiliului administrativ. În ce mod trimisul din partea autorității și-a îndeplinit misiunea lui, cetitorii „Telegraphului“ pot vedea în mod detaliat în scrisoarea dlui Gușu Papa-Costa, din 25 Februarie, după care alăturz aici o copie, rugându-vă să binevoiți a o publica, ca să afle publicul deslegământul acestei afaceri, cu a cărei ocaziune s'a pus pe tapet în mod implicit înaintea justiției și autorităților otomane, în principiu și s'a deslegat în mod legal și autoritar cestiunea: Locuitorii comunelor românesci din Turcia au dreptul legal și pot să dispună după voia lor de stabilimentele comunale și în special de școalele comunale, cu condițiune de a nu contraveni legilor și a regulamentelor imperului, ori n'au dreptul acesta pentru motivul, că școalele comunale ale creștinilor ortodoxi ar fi încredințate supraveghierii arhierilor greci, și că prin urmare acestia ar avȋ dreptul de a ȋice al lor *veto*, pentru admiterea în școala comunală a învățământului și a profesorilor, cari nu vor avȋ aprobarea ori încrederea lor.

Bajdeki.

Copie după scrisoarea ce dl Gușu Papa-Costa a trimis dlui Dimitrie.

Domnule Dimitrie!

Luni seara pe la oarele 12 a venit în comuna Ghiavverul Valiul cu 6 călărași și a tras în gazdă la Iancu Velo, cu care a venit împreună dela Bitolia.

Imediat a chemat pe muhtari, consilieri, notabili, preoți și profesori. După ce ne-am dus acolo, în fața preoților, a Grecomanilor și a profesorului superior grec, pe la oarele 4, noaptea ne-a cetit hotărîrea consiliului administrativ; apoi după ce le-a explicat în limba bulgară hotărîrea, că școala centrală rămâne definitiv a partidului român, adică etagiul de jos pentru fetele noastre și etagiul de sus pentru băieții noștri; ear' casa dela Chiacu, unde este școala greacă de fete, precum și casa aceea, pe care o închiriasem odinioară pentru școala noastră de fete, închiriată acum din nou cu patru lire de către consilierii comunei, să fie pentru școlile grecești, cum vor vră, adică, ori fetele la școala dela Chiacu și băieții jos în casa închiriată, ori băieții sus și fetele jos. — Apoi după ce l-a amenințat aspru pe Grecomanii și pe profesorul grec, a pus pe cel dintâiu Grecoman să-mi explice și mie în românește hotărîrea consiliului administrativ, relativ la școlile noastre. Grecomanul însă, care a înțeles că în batjocură îl punea pe dînsul să facă aceasta, în durerea lui, că nu voia ca el singur să-mi spună și mie ceea ce nu-i plăcea și-i venia greu lui, s'a scusat dîcînd, că nu vorbește cu mine de mult, dar' să-mi spună altul; atunci au pus pe profesorul grec. — Astfel profesorul grec cu Spiru 'mi-a explicat hotărîrea, adăugîndu-mi că acum se mă conformez întocmai și se nu mai fac alte încercări, adică se nu schimb fetele în etagiul al 2-lea, ci așa cum este hotărîrea, contrar voui fi pedepsit!!!

Aceasta, se înțelege, ca un fel de parigorie pentru Grecomanii și pentru profesorul grec, că eată și pe mine mă amenință nu numai pe dînsii. — Apoi a dat cheile muhtarului (primarului), ca să ne deschidă școala și am plecat. A doua zi ne-a chemat earăși la dînsul prea de dimineață, toți căți eram aseară.

Profesorul grec însă cu Grecomanii, s'au închis într-o casă și nu veniau după mai multe chemări. În cele din urmă au fost ridicați și duși cu ghionturile de zapțiezi. După aceasta a ordonat profesorului grec să-și iee chartele din școală și să le ducă în casa închiriată.

Aceasta însă nu voia profesorul s'o facă, dar' tot cu ghionturile zapțiezilor a făcut-o. Apoi a ordonat consilierilor să aranjeze scaunele și ceea ce lipsește în casa închiriată destinată pentru băieții Grecilor. Aceasta s'a făcut în clipă, căci câțiva din consilieri fiind dulgheri și cu ură fără margine contra Grecomanilor, ca să nu găsească pretexte Grecomanii, le-au făcut numai decât toate băncile noastre cele stricate de mai nainte.

La ora 3 dimineața Marți a avut loc intrarea noastră triumfală în școala centrală cu fetele și cu băieții și cu mulțimea mare de bărbai și femei. Entuziasmul, veselia și mulțumirea Românilor este indescriptibilă; însă durerea și mîhnirea Grecomanilor nu are margine. Ei nu mai știu ce să facă, se ascund împreună cu profesorul lor prin case și se acasă unul pe altul, că nu știu să vorbească etc. . . . Elevii și elevele au cântat toată ziua imnuri naționale și mai ales un imn al M. S. Sultanului. Pe la ora 6, (după noi la 12) Marți ofițerul cu călărașii au plecat trecînd pe la școala noastră. S'a mirat vîdînd etagiul al II-lea plin de elevi. În școală pusesem mai dinainte și un portret al M. S. Sultanului. Aceasta încă l-a atras atențiunea ofițerului. Apoi luînd înainte pe profesorul grec l-a dus la școala lui, l-a întrebat pentru ce n'a strîns elevi și s'a scusat, că n'a avut timp din cauză, că a fost mai mult ocupat. L-a ordonat să-și strîngă imediat amenințându-l, că va fi surghiunit, dacă se va încerca să facă alte încercări și nu se va conforma decisiunii consiliului administrativ. În urmă s'a despărțit plecînd la Bitolia.

Nici ieri nici astăzi n'au strîns elevii profesorii greci în acea casă. Ei țin cursuri într'un local cu fetele. Nu știu ce au de gând să facă cu aceasta.

Binevoiți, vă rog a arăta și celorlalți d-ni profesori și mai ales d-lui Corvin, care tot nu credea intrarea noastră în școala centrală.

Vă salut și vă doresc

Gușu Papa-Costa.

Moloviște, 25 Februarie 1887.

Corespondență particulară

a „Tribunei“.

Hațeg, Martie 1887.

„Oamenii vor fi totdeauna aceea ce va plăce femeii; de voiți ca ei să fie buni și virtuși, învățați pe femei ce este mărirea și virtutea.“ Rousseau.

(Școala comunală de fete din Hațeg). Una dintre ideile dominante ale timpului e educațiunea femeii. Vitregimea trecutului abia ne-a conștientizat grijirea de creșterea bărbatului, neglijînd aproape cu totul creșterea sexului femeiesc; de aici provenia apoi că bărbaii noștri cu ceva pretensiuni nu arare-ori luau în căsătorie femei de neam străin.

Cînd spiritul timpului cu o puternică voce ne-a strigat și nouă prin rostul lui Rousseau: „Oamenii vor fi totdeauna aceea ce va plăce femeii“ — a început și la noi a se da o deosebită atențiune educației sexului frumos.

S'au înființat deosebite reuniuni de femei pentru ridicarea și ajutorarea tot atîtor școli de fete; s'a început cu școlile din Brașov, Sibiu, Blaj, s'au pus în mișcare neadormită femeile din Cluj, Oradea-mare, Arad etc.

Impulsul puternic, pornit odată din capitale, a străbătut la orașele din provincie; astfel idea și-a aruncat rădăcina și în orașelul cu trecut istoric, Hațeg.

Încă în anii primi ai erei constituționale a stîrnit mare resens direcțiunea stîră ce se da fetițelor române în școala catolică din loc, înființată și ea tot în acel timp.

Odată pentru totdeauna trebuie ridicat la valoare de maximă: simțul primit în sinul familiei capătă un puternic aliat în școala neamului său, — în școală străină, dă de un rival ce-i predica luptă de exterminare.

Cu durere apoi trebuie să privească părintele la copilul, în inima căruia locul schînteii de iubire a datinilor, moravurilor, portului și a limbei strămoșesci, l-a cucerit ghița indiferenței, ori poate chiar a disprețului.

Mai mare e durerea însă, cînd e vorba de sexul femeiesc, căci: „dacă voim să fie bărbai buni și virtuși, trebuie să învățăm pe femei ce este mărirea și virtutea“.

Inteligența română din Hațeg, spre a pute face față pericolului ce amenință din partea aceasta chiar și într'un opid de colorit român, cum e Hațegul, a luat în mîna sa afacerea înființării unei școli de fete.

Dar' un expedient mai acomodat stării materiale a opidului nostru nu s'a putut afla decât „înființarea unei școli comunale de fete“. Deci reprezentanța opidană, care și până în ziua de azi e încă în majoritatea sa absolută română, — în ședința sa din Decembrie a. 1873 contra unui vot separat, a plebanului catolic de atunci, a decis: „înființarea unei școli comunale cu două învățătoare și cu limba de propunere română“.

S'a scris concurs, și în Februarie 1874 s'a deschis școala de fete, însă numai cu o învățătoare. Prima a fost dna Ida Bălasiu măriată Peovicu, apoi Elisa Popovicu măriată Herlea, dela începutul anului 1880 până în finea anului școlastic 1886 d-ra Aurelia Filipescu, aplicată acum la școala civilă de fete din Sibiu, în fine din 1-a Noemvrie 1886 dra Cornelia Lupu.

Școala deschiderii a fost și ziua, în care s'a declarat lupta pe toate terenele acelei școli. Cu deosebire școala catolică, — carea vede în ea un rival ce-i trage o dungă preste socoteală, a usat de toate căile, — a redus didactul pretins dela străini dela 1 fl. la 50 cr. la lună, ba la o simplă rugare a unei fete de Român îl șterge de tot, numai ca să poată atrage la sine tot ce e Român.

Cuceriri totuși n'a putut face decât în clasa proletarietului; tot ce a fost ceva de dai Doamne în opidul nostru a îmbrățișat școala comunală de fete, supranumită și „școala română“.

Cu mîndrie, ba cu adevărată duioșie de inimă ascultă părinții la răspunsurile fetițelor lor în limba maternă cu ocaziunea examenelor; ear' declamările pronunțate de buzele lor inocente, poeziile intonate de melodioasa lor voce, străbat la rîrunchii ascultătorilor; pre cînd înainte de 1874 domnia o adevărată mania de a timpî înțregitatea naturală a copilelor prin mecanismul învățării în limbă străină.

O satisfacțiune ne-a dat și ziua de 12 Martie st. n. — În acea zi s'a ținut examenul de iarnă al fetițelor. Deși dra Cornelia Lupu a început propunerea numai în 1-ma Noemvrie 1886 și deși a fost începătoare pe terenul practică al pedagogiei, — rezultatul obținut a fost mulțumitor.

Ovidiu din Tomi.

Cronică.

Numiri. Ministrul de culte și instrucțiune publică ung. a numit pe directorul dela școala civilă de stat din Făgăraș, Beniamin Váró de director definitiv al acelei școli.

Raportor economic. Ministrul de agricultură, industrie și comerț ung. a numit pe Samuil Szentpéteri, locuitor în Macău de raportor economic pentru orașul Macău din comitatul Cenedului.

Convenția comercială cu România. Într-o ședință ce a ținut-o alaltăieri delegații austro-ungari și români, comisarii români — după-cum se depeșează din Viena la „Bud. Korr.“ — au prezentat proiectul unei convenții vetrinare. Reprezentanții guvernului ung. au declarat, că acela trebuie să-l iee mai întăiu ad referendum.

Cursul pentru ofițerii de honveđi. La cursul din 1887/88 pentru ofițerii de honveđi au devenit în Ludoviecu 60 locuri stipendiate vacante pentru tineri, care n'au ajuns la etatea ce-i obligă la armă și care se însușă de voe bună. Dece din acele locuri sînt erariale, 18 sînt parte locuri de jumătate libere, parte locuri întregi taxate, ear' 32 sînt locuri stipendiate de particulari. Cererile de primire sînt a se adresa la ministrul de honveđi până la 31 Maiu a. c. Cererile au să fie provădute cu un atestat despre cetățenia ung. atestat medical dela un medic militar activ, o „coală familiară“ cu date despre numărul și etatea tuturor membrilor din familie, atestat de botez, atestat de moralitate, testimoniu școlar și un revers despre obligămintul pentru serviciu. Informațiuni mai îndetăilate se cuprind în Nr. 70 al foii oficiale „Budapesti Közlöny“.

De ale gloatelor. Ministrul de honveđi a înconșințat capitala Ungariei, că din acei indiviđi, cari aspirează la funcțiunea de ofițer la gloate, numai aceia se vor considera care și-au putut dovedi calificația prin documente. Referitor la indiviđi ce au servit în armata comună ori la honveđi a ținut ministrul de honveđi, că pentru cîștigarea rangului de ofițer la gloate este legată condițiunea, ca respectivul aspirant să fi ocupat în armata comună ori honveđime cel puțin rangul unui sub-ofițer.

Iubileul Episcopului I. Popasu. Cetim în „G. T.“: Săntem informați, că din Brașov se vor trimite două deputațiuni pentru a felicita pe Părintele Episcop I. Popasu la iubileul preoției sale de 50 ani, anume una dela Biserica St. Nicolae, care se compune din d-nii protopop I. Petric, parohul V. Voia, mirenii Ioan Lengher, Sterie Stinghe, Ioan Almășan, Stinghe Găburașul, Anton Purcarea și directorul Șef. Iosif, ear' a doua din cetate se compune din Părintele Baulescu și C. Popasu jun.

Institutul „Albina“. Ieri la 29 Martie n. s'a ținut a XIV-a adunare generală a institutului de credit și de economii „Albina“. Au luat parte 29 acționari, care reprezentau 464 acțiuni cu 186 voturi.

Bilanțul institutului se încheie cu un profit curat de 45,710 fl. 16 cr.

Din acest profit s'au împărțit:

1. Drept dividende pentru acționari	15,000 fl.
2. Drept supra-dividende	15,000 fl.
3. Pentru fondul de rezervă	4,606 fl. 50 cr.
4. Drept tantieme pentru membrii direcțiunii	3,071 fl.
5. Drept amortisare pentru cassa institutului	2,000 fl.
6. Pentru fondul de pensii al funcționarilor	2,632 fl. 96 cr.
7. Tantieme pentru directorul executiv	614 fl. 20 cr.
8. Tantieme pentru directorul filialei din Brașov	307 fl. 10 cr.
9. Tantieme pentru funcționari și remunerațiune	1,250 fl.
10. Pentru scopuri de binefacere	1,228 fl. 40 cr.

După propunerea făcută de dl Protosinel archiepiscopesc Nicanor Frates, adunarea votează cu unanimitate mulțumire protocolară atît direcțiunii, cît și funcționarilor. În același timp mărcele de prezență pentru membrii direcțiunii s'au urcat dela 4 la 5 fl. de ședință.

Suma de 1,228 fl. 40 cr. destinată pentru scopuri de binefacere s'a decis a se împărți în modul următor:

1. Asociațiunii transilvane pentru școala civilă de fete	600 fl.
2. Reuniunii femeilor române din Sibiu pentru școala elementară română de fete	200 „
3. Reuniunii române de cîntări din Sibiu	100 „
4. Înființării reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului	100 „
5. Reuniunii pentru înfrumusețarea orașului Sibiu	25 „
6. Reuniunii pompierilor din Sibiu	25 „
7. Reuniunii române de cîntări și de gimnastică din Brașov	100 „
8. Fondului studenților miseri în Blaj	53 fl. 40 cr.

Purcedîndu-se la alegerea membrilor de direcțiune, se realeg d-nii Iosif Sterea Șulațiu din Sibiu și George Pop din Basesci; ear' în locul

membrului răposat Constantin Popasu, dl Ioan G. Ioan din Brașov.

Românii Năseudenii au de gând să-și clădească un edificiu de gimnasiu. Spre acest scop s'au prelininat 123,000 fl.

Isbucnirea din nou a holerii. Lucrătorul, de care am făcut ieri amintire că a fost dus în spitalul de baratec din Budapesta, și la care s'au aflat simptome suspecte de holeră, se află mai bine. Într-aceea autoritatea sanitară din Budapesta a luat toate măsurile de lipsă, pentru a desinfecta locuința lucrătorului, precum și a se îngriji și de a pune sub observare persoanele cu care acel lucrător a venit în contact. Locuința lui a fost deocamdată încuiată și pusă sub pecet. — În decursul după amiezii a fost transportată la spitalul de baratec și o servitoare de 15 ani ce locuia în strada Holander nr. 4, fiind suspectată de a fi bolnavă de holeră. Aici s'a constatat însă, că boala era numai un catar de stomach și de intestine. Bolnava a fost dusă în urma acestei constatări în sala de observație a marelui spital de baratec. — În urma casurilor ivite, a îndreptat primarul Gerlóczy anti-stiilor de secție, medicului de cerc și celorlalte organe de sanitate din capitală o ordinațiune circulară, în care li se face de strictă datoriță a face controla în executarea prescripțiilor sanitare. Cercetările ce profesorul Dr. Scheut-hauer împreună cu asistentul seu Dr. Preisz le-au făcut cu privire la bacilla, s'au terminat ieri seară. În cercetare au fost bacillele celor trei casuri de boală. S'a dovedit, că toate trei casurile au fost de *holera asiatica*, prin urmare e constatat tristul fapt, că din nou a izbucnit holeră în Budapesta.

De ale teatrului din Timișoara. Adunarea generală orașenească a aprobat contractul ce s'a încheiat cu privire la teatrul între primarul orașului și între intendantul contele Stefan Keglevich. În urma aceluia va da reprezentațiuni în timpul dela Octomvrie până Februarie societatea organizată de către „teatrul național“, ear' în decurs de trei luni o societate germană. Directorul ambelor societăți se va numi de către intendant. După experiențele de până acum e de prevădut, care societate va fi mai bine spriginită de către public.

Regele și Regina României vor petrece vre-o 3 zile la Viena. Pe timpul acesta l'i-s'a dat Regelui spre serviciu de onoare M. L. principele Windischgrätz și adjutantul maiorul baron Flieszer, ear' Reginei contele Francisc Bellegarde. În onoarea părechii regale s'a dat astăzi în odaile alexandriene din Hofburg un dîneu familiar, ear' mîne se va da în salele de marmură un dîneu de gală cu 40 cuverte.

Academia română va fi chemată săp-tă-măna aceasta să aleagă doi membri onorifici din străinătate.

Paulina Lucca și Mierczwinski celebrii cîntăreți dau reprezentațiuni la „Teatrul Național“ din București; au început cu „Trovatore“.

Semnele timpului. Din Cracovia se depeșează: Toate căile ferate rusești ce mărginesc la Austria și Germania au primit ordin, de a-și mări parcurile de tren militare și de a țină o proviziune de material de încăl-zit pentru o comunicație mai mare de șese săptămăni.

Mișcările din Spania. Arestările din Barcelona și Sevilla numai de aceea s'au efectuit, pentru-că posta a descoperit pachete ce conțineau proclamațiuni revoluționare, adresate diferitelor persoane în scopul de a fi răspândite. Arestările din Madrid au urmat însă pentru un complet planuit în contra autorităților și căpitanului general. Se dice, că s'au pregătit bombe pentru a arunca în aer edificiile publice. Foile ministeriale cred, că în urma procedurii energice a guvernului, republicanii vor renunța a urmări mai departe proiectele lor, și că ori-și-ce îngrijire serioase de neli-niști este în moment imprasciată.

Condamnări în Bulgaria. „Agence Reuter“ aduce șcirea următoare: Sămbătă noaptea a fost adus în Radomir sentența asupra acelor persoane, care au fost acuzate de a fi luat parte la asasinarea celor doi deputați din Dubnița, precum și a învățătorului și a prefectului cu privilegiul alegerilor pentru marea Sobranie. Opt acuși au fost condamnați la moarte, unul la muncă silnică de 15 ani, 12 la muncă silnică de 12 ani, unul la muncă silnică de 3 și unul de 2 ani. Treisprezece acuși au fost achitați.

Miloslav Hurban, cunoscutul preot panslavist și-a serbat zilele aceste între ovațiunile aderenților sei ziua a 70-a a născerii și iubileu de 50 ani al activității sale literare.

Serviciul telegrafic

al

„TRIBUNEI“.

Brașov, 30 Martie n. Congregațiunea comitatensă a acceptat ofertul contelui Nemes relativ la construirea căii ferate sēcuesci până la Sz.-St.-Georgiu și Zernesci și a delegat o comisiune pentru încheierea contractului.

Redactor responsabil: Aurel Popa.

Economic.

Piața din Sibiu, 29 Mart. Grâu hectolitru 47—80 chilo fl. 5.70 până fl. 6.50, grâu mestecat 68 până 72 chilo fl. 4.50, până fl. 5.30, secara 68 până 72 chilo fl. 3.70 până fl. 4.10, orz 58 până 64 chilo fl. 4.20 până fl. 4.80, ovăș 40 până 45 chilo fl. 2.30 până fl. 2.70, cucuruzul 70 până 74 chilo fl. 4.10 până fl. 4.40, melașul 78 până 82 chilo fl. 4.— până fl. 5.—, crumpene 68 până 70 chilo fl. 2.10 până fl. 2.50, semănță de cânepă 49 până 50 chilo fl. 4.— până fl. 4.50, mazerea 76 până 80 chilo fl. 5.— până fl. 6.—, linteă 78 până 82 chilo fl. 9.— până fl. 10.— fasolea 76 până 80 chilo fl. 4.— până fl. 4.50, păsat de grâu 100 chilo fl. 17.— până fl. 18.—, făină Nr. 3 100 chilo fl. 14.—, Nr. 4 fl. 13.—, Nr. 5 fl. 11.—, slămina 100 chilo fl. 48.— până fl. 50.—, unsoră de porc fl. 46.— până fl. 52.—, sâu brut fl. 20.— până fl. 22.—, luminei sâu d fl. 36.— până fl. 38.—, lumini turnate de sâu fl. 46.— până fl. 48.—, săpunul fl. 22.— până fl. 25.—, fân 100 chilo fl. 1.60 până fl. 1.80, cânepa fl. 32.— până fl. 35.—, lemne de ars uscate m. cub. fl. 2.— până fl. 3.—, spirtul p. 100 L. 29 până 31 cr., carnea de vită chilo 36 cr., carnea de vițel 26 până 45 cr., carnea de porc 44 până 50 cr., carnea de berbec — până — cr., ouș 10 cu 18 până 20 cr.

LOTERIE.

Tragerea din 30 Martie st. n.
Sibiu: 41 64 29 15 52.

Cursul pieței din Sibiu

din 30 Martie st. n. 1887.

Hârtie-monetă română	Cump.	8.45	vënd.	8.55
Lire turcesci	"	11.25	"	11.30
Imperiali	"	10.25	"	10.30
Ruble rusesci	"	1.13	"	1.41

Bursa de Budapesta

din 29 Martie st. n. 1887.

Rentă de aur ung. 6%	101.70
" " " 4%	88.70
" " hârtie " 5%	140.—
Împrumutul căilor ferate ung.	98.75
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (1-a emisiune)	125.—
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (2-a emisiune)	115.50
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (3-a emisiune)	104.60
Bonuri rurale ung.	104.60
" " cu cl. de sortare	104.50
" " bătăne-timșene	104.50
" " cu cl. de sortare	104.50
" " transilvane	104.—
" " croato-slavone	99.25
Despăgubire pentru dijma ung. de vin	121.—
Împrumut cu premiu ung.	123.—
Losuri pentru regularea Tisei și Seghedin	80.50
Renta de hârtie austriacă	81.50
" " argint austriacă	113.50
" " aur austriacă	192.50
Losurile austr. din 1860	881.—
Acțiunile băncii austro-ungare	293.75
" " de credit ung.	285.20
" " " austr.	102.—
Argintul	5.98
Scrisuri fonciare ale institut. de cred. și ec. „Albina“	10.11
Galbeni împărătesci	62.70
Napoleon-d'ori	127.90
Mărci 100 imp. germane	
Londra 10 Livres sterlingi	

Bursa de București.

Cota oficială dela 28 Martie st. n. 1886.

Renta amort. (5%)	Cump.	93.1/4	vënd.	94.—
" " " " " " " "	"	83.40	"	—
Act. de asig. Dacia-Rom.	"	—	"	—
Banca națională a României	"	940	"	950
Împr. oraș. București	"	34	"	36
Act. de asig. Națională	"	—	"	—
Credit mob. rom.	"	—	"	125.—
Scrisuri fonciare urbane (5%)	"	81.1/4	"	81.3/4
Schimb 3 luni	"	—	"	—
Societ. const.	"	128.60	"	—
Aur	"	18 1/2	"	18.70

Forță virilă
perdută și
slăbită

Impotență.

Ajutor sigur! Cu duș de carbon ces. reg. priv. de genitalii curează ori-și-cine pe deplin fără urmări rele, sigur și pentru totdeauna, de multe ori în 2 zile o impotență ce se pare incurabilă, fie cât de învechită, deasemene și poluțiuni pre lungă o cură externă plăcută și neobservată. — Atestate dela profesori distinși și foi medicale speciale, călduroase recomandățiunile dela medici și mii de scrisori de mulțumită ale celor radical curați sfătuiesc cu desinteresare ori-cărui pacient să-și procureze numai decât dușul de carbon, care garantează succese durabile. Complet cu îndrumare de folosință și opinie medicală fl. 5.50. Se trimite direct cu posta. Cuprinsul și trimițătorul nu se pot cunoaște.

Deposît de duș de carbon ces. reg. privil.
Dr. Carol Altmann,
Institut de ordinațiune pentru morbiuri secrete,
Viena, VII., Mariahilferstrasse Nr. 80.
[410] 9—30

Nr. 136/1887.

[434] 1—3

Edict.

Alexandru Brașoveanu, văr-sător de aramă, gr.-cat., născut în Sibiu — Transilvania, — care din 1869 'și-a părăsit cu necredință pe legiuita sa soție Teresia Dobra gr.-cat., născută în Biertan

domiciliată în Proseca-mare, protopopiatul Medieșului — este prin aceasta provocat din partea subsemnatului oficiu, ca: în termen de 1 an și 1 di dela datul de ași, să se reîntoarcă spre conviețuire cu legiuita sa soție. — La din contră după expirarea termenului sus-amintit, și în absența lui se va suscepe și pertracta procesul divorțial contra și asupra dînsului.

Oficiul protopopesc gr.-cat. al Medieșului.

Medieș, 28 Martie st. n. 1887.

Ioan Moldovanu,
protopop gr.-cat.

Anunț de exarândare.

Bunul comasat dela Bucerdea-grănoasă, aproape de Blaj, cu stațiunea de cale ferată în Crăciunel, care este proprietatea fondului Basilitan din Blaj,

consistător din circa 500 jugere loc arător și grădini, 260 jug. fânaț împreună cu dreptul regal de crîșmarit, — se dă în arândă pe calea licitațiunii publice, pe periodul de 6 (șese) ani începînd din 1 Ianuarie 1888 — până în 1 Ianuarie 1894.

Licitațiunea se va ține în 21 Aprilie a. c. st. n. la 2 oare p. m. în cancelaria advocaturei archidieceesane. — Doritorii de a licita au a depune un vadiu de 10% dela suma de exclamare de 6000 fl. v. a.

Până la începerea licitațiunii se primesc și oferte sigilate provădute cu vadiul de 10% întru atîta, încât în acelea se va oferi o sumă fixă și oferentul va declara, că cunoaște condițiunile de licitațiune și le primesce. — Condițiunile de licitațiune se pot vedea în cancelaria subscrisului.

Blaj, în 26 Martie 1887.

[430] 3—3 Ludovic Csato,
advocat archidieceesan.

Acțiile

institutelor de credit și economii

„Albina“,

„Ardeleana“ și „Timișiana“

le cumpără și cu prețuri urcate

Cancelaria Negruțiu

în Gherla—Sz.-Ujvár.

[431] 3—3

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octomvrie 1886.

Budapesta—Predeal					Predeal—Budapesta					Budapesta—Arad—Teiuș					Teiuș—Arad—Budapesta					Copsa mică—Sibiu				
	Tren mixt	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de porțano		Tren de porțano	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus		Tren omnibus	Tren de porțano	Tren de porțano		Tren omnibus	Tren mixt	Tren omnibus	Tren de porțano						
Viena	11.10	7.40			Bucuresti			7.30		Viena	11.10	12.10	Teiuș	3.49	11.24	2.40			Copsa mică		2.02	3.55		
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.20	Predeal			1.14		Budapesta	8.20	9.05	Alba-Iulia	4.39	12.19	3.59			Șeica mare		2.29	4.22		
Szolnok	11.05	4.05	5.40	9.26	Timiș			1.45		Szolnok	11.20	12.41	Vințul de jos		12.30	4.22			Loamneș		3.04	4.57		
P. Ladány	2.02	5.45	5.58	11.40	Brașov	4.16		2.32		Arad	4.10	5.45	Șibot		1.01	4.51			Ocna		3.30	5.23		
Oradea-mare	4.12	6.58	8.30	1.28		5.02	7.47			Glogovaț	7.04	4.30	Orăștia		1.32	5.18			Sibiu		3.50	5.43		
Varad-Velenceze		7.03	9.14	1.52	Feldioara	5.02	8.24			Gyorok	7.22	4.43	Simeria (Piski)		2.31	6.15					9.31	10.50		
Fugyi-Vásárhely			9.24	2.—	Apatia	5.43	8.51			Pauliș	7.58	5.07	Deva		2.52	6.35					9.55	11.14		
Mező-Telegd			9.41	2.11	Ágostonfalva	6.15	9.14			Radna-Lipova	8.17	5.19	Branicica		3.23	7.02					10.20	11.39		
Rév		7.33	10.19	2.34	Homorod	7.06	9.51			Conop	8.36	5.41	Ilia		3.55	7.28					10.48	12.07		
Bratca		8.54	11.38	3.18	Hașfalău	8.52	11.08			Soborșin		6.09	Gurasada		4.08	7.40								
Bucia			12.18	3.41	Sighișoara	9.31	11.26			Zam		6.28	Bérvava		4.44	8.11								
Cucia			12.54	4.01	Elisabetopole	10.16	12.—			Gurasada		7.25	Conop		5.30	8.46								
Huiedin		8.58	1.57	4.26	Mediaș	10.57	12.29			Ilia		8.01	Bérvava		6.27	9.33								
Stana		9.28	3.11	5.08	Copșa mică	11.19	12.44			Branicica		8.34	Conop		6.47	9.53								
Agghirș			3.40	5.27	Micăsasa	11.31	12.49			Deva		8.55	Radna-Lipova	9.06	7.28	10.27	5.58							
Ghirbău			4.15	5.50	Blaj	11.52	1.05			Orăștia		9.19	Pauliș	9.26	7.43	10.42	6.18							
Nădășel			4.36	6.02	Crăciunel	12.31	1.34			Șibot		9.51	Gyorok	9.16	7.59	10.58	6.38							
Cluj		10.28	4.58	6.24	Teliuș	12.48	1.46			Vințul de jos		10.35	Glogovaț	10.21	8.28	11.35	7.13							
Apahida	11.—		5.26	6.43	Aiud	1.51	2.19			Alba-Iulia		11.11	Arad	10.38	8.42	11.39	7.30							
Ghirși	11.19			7.36	Vințul de sus	2.18	2.39			Teiuș	8.05	12.36	Szolnok		9.17	12.31								
Cucerdea	12.33			9.16	Uioara	2.48	3.01			Budapesta		12.18	Budapesta		2.32	5.12								
Uioara	1.06			10.—	Cucerdea	2.56	3.08					8.59	Viena		6.—	8.20								
Vințul de sus	1.13			10.09	Ghirși	3.14	3.22								3.—	6.05								
Aiud	1.20			10.19	Apahida	4.01	3.56																	
Teliuș	1.41			10.48	Cluj	5.28	5.10																	
Crăciunel	2.10			11.34		5.6	5.30																	
Blaj	2.35			12.12	Nădășel	6.31	6.03	8.—																
Mező-Telegd	2.48			12.12	Ghirbău	6.52	6.21	8.36																
Varad-Velenceze	3.20			12.30	Agghirș	7.08		9.02																
Copșa mică	3.41			12.52	Stana	7.23		9.32																
Mediaș	4.—			1.52	Huiedin	7.50	7.14	10.11																
Elisabetopole	4.35			2.18	Cucia	8.12	7.43	10.51																
Sighișoara	5.10			3.03	Bucia	8.52		12.16																
Hașfalău	5.37			3.59	Bratca	9.10		12.50																
Homorod	7.02			4.28	Rév	9.29		1.21																
Ágostonfalva	7.43			6.16	Mező-Telegd	9.41	8.22	2.02																
Apatia	8.11			6.44	Fugyi Vásárhely	10.24	8.48	3.06																
Feldioara	8.41			7.46	Varad-Velenceze	10.43		3.38																
Brașov	9.21			8.25		10.53		3.54																
Timiș	9.35			9.15	Oradea-mare	11.—	9.13	4.05																
Predeal					P. Ladány	11.15	9.18	10.55																
Bucuresti					Szolnok	1.09	10.38	1.23	5.17															
					Budapesta	3.29	12.20	3.24	5.25															
					Viena	6.38	2.15	7.45	10.—															
						3.—	8.—	6.05																

Nota: Numerii încuadrați cu linii groase înseamnă oarele de noapte.

Budapesta—Arad—Teiuș					Teiuș—Arad—Budapesta					Copsa mică—Sibiu				
	Tren omnibus	Tren de porțano	Tren de porțano			Tren omnibus	Tren mixt	Tren omnibus	Tren de porțano					
Viena	11.10	12.10	Teiuș	3.49	11.24	2.40			Copsa mică		2.02	3.55		
Budapesta	8.20	9.05	Alba-Iulia	4.39	12.19	3.59			Șeica mare		2.29	4.22		
Szolnok	11.20	12.41	Vințul de jos		12.30	4.22			Loamneș		3.04	4.57		
Arad	4.10	5.45	Șibot		1.01	4.51			Ocna		3.30	5.23		
Glogovaț	7.04	4.30	Orăștia		1.32	5.18			Sibiu		3.50	5.43		
Gyorok	7.22	4.43	Simeria (Piski)		2.31	6.15					9.31	10.50		
Pauliș	7.58	5.07	Deva		2.52	6.35					9.55	11.14		
Radna-Lipova	8.17	5.19	Branicica		3.23	7.02					10.20	11.39		
Conop	8.36	5.41	Ilia		3.55	7.28					10.48	12.07		
Bérvava		6.09	Gurasada		4.08	7.40								
Soborșin		6.28	Zam		4.44	8.11								
Zam		7.25	Soborșin		5.30	8.46								
Gurasada		8.01	Bérvava		6.27	9.33								
Ilia		8.34	Conop		6.47	9.53								
Branicica		8.55	Radna-Lipova	9.06	7.28	10.27	5.58							
Deva		9.19	Pauliș	9.26	7.43	10.42	6.18							
Simeria (Piski)		9.51	Gyorok	9.16	7.59	10.58	6.38							
Orăștia		10.35	Glogovaț	10.21	8.28	11.35	7.13							
Șibot		11.11	Arad	10.38	8.42	11.39	7.30							
Vințul de jos		11.43	Szolnok		9.17	12.31								
Alba-Iulia		12.18	Budapesta		2.32	5.12								
Teiuș	8.05	12.36	Budapesta		6.—	8.20								
	8.59	1.29	Viena		3.—	6.05								
Simeria (Piski)—Petroșeni					Petroșeni—Simeria (Piski)					Regh.-săs.—Oșorhei—Cucerdea				
Simeria	11.21	2.42	Petroșeni	6.10	10.07									
Streiu	11.53	3.25	Banița	6.53	10.48									
Hațeg	12.46	4.16	Crivadia	7.37	11.25									
Pui	1.37	5.11	Pui	8.20	12.05									
Crivadia	2.24	5.58	Hațeg	9.01	12.42									
Banița	3.05	6.40	Streiu	9.52	1.22									
Petroșeni	3.37	7.12	Simeria	10.31	1.53									
Arad—Timișoară					Timișoară—Arad					Simeria (Piski)—Uniedoară				
Arad	6.05	5.48	Timișoară	6.25	5.—									
Aradul nou	6.33	6.19	Mercizfalva	7.19	6.02									
Németh-Ságh	6.55	6.44	Orczifalva	7.46	6.32									
Vinga	7.29	7.16	Vinga	8.15	7.02									
Orczifalva	7.55	7.47	Németh-Ságh	8.36	7.23									
Mercizfalva	8.14	8.08	Aradul nou	9.11	8.01									
Timișoară	9.08	9.02	Arad	9.27	8.17									
Ghirși—Turda					Turda—Ghirși					Uniedoară—Simeria (Piski)				
Ghirși	9.26	4.19	Turda	8.29	3.10									
Turda	9.47	4.40	Ghirși	8.50	3.40									

Nota: Numerii încadrați cu linii groase însemnează oarele de noapte.